

ศิลปศาสตร์ปริทัศน์ ปีที่ 4 ฉบับที่ 8 กรกฎาคม – ธันวาคม 2552

เปรียบเทียบความเหมือนและต่างของบทบาทแม่ในภาพลักษณ์ของโสเภณี จาก นวนิยายจีน เรื่อง “จันทร์เสี้ยว” กับนวนิยายไทย เรื่อง “หญิงคนชั่ว”

ภัทรี เอ็มมฤทธิ 张金娇

บทคัดย่อ

โสเภณีเป็นปัญหาทางสังคมที่สำคัญของทุกประเทศมาช้านานแล้ว ปัญหาที่ยากที่จะจัดการแก้ไขป้องกันล่วงหน้า และยากที่จะกำจัดให้หมดสิ้นอย่างจริงจังลงไปได้ในสภาวะการณ์ของโลกมนุษย์เรานั้นเรื่องราวเกี่ยวกับโสเภณี ไม่เพียงแต่จะเกิดขึ้นเฉพาะ ใน โลกของความเป็นจริงของมนุษย์เราเท่านั้น แต่ยังเกิดขึ้นกับ โลกทางวรรณกรรมอีกด้วย ดังนั้นเราอาจพูดได้ว่า ศิลปะทางวรรณคดีสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาต่างๆทางสังคม ฉะนั้นปรากฏการณ์ของสภาพความเป็นจริงของมนุษย์นี้เอง ได้ส่งผลและสร้างสรรค์ผลงานด้านการประพันธ์ที่มีค่าออกมาเป็นจำนวนมาก ที่ทำให้ศิลปะวรรณคดีแขนงนี้เกิดความก้าวหน้ายิ่งขึ้นสืบไป

ผลงานทางด้านวรรณกรรมของประเทศจีนและประเทศไทยทั้งสองประเทศนี้ ตาสงก็มีการพรรณนาถึงปรากฏการณ์ของโสเภณีด้วยกันทั้งสิ้น เป็นต้นว่า ผลงานเรื่องจันทร์เสี้ยวของเหลาเส่อซึ่งเป็นนักประพันธ์ชาวจีน และผลงานเรื่องหญิงคนชั่วของ ก.สุรางคนางค์ ซึ่งเป็นนักประพันธ์ชาวไทย เหลาเส่อ และ ก.สุรางคนางค์ ต่างก็เป็นนักประพันธ์ชาวจีนและชาวไทยที่มีชื่อเสียงตามประวัติศาสตร์ทางวรรณคดีเป็นอย่างยิ่ง ทางด้านประวัติศาสตร์ทางวรรณกรรมภายในประเทศนั้นเขาทั้งสองต่างก็มีความคิดที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ที่ส่งผลสำคัญต่อการพัฒนาวรรณกรรมของโลกอีก ทั้งยังผลักดันศิลปะทางวรรณคดีให้มีความเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น

เนื่องจากผลงานเรื่องจันทร์เสี้ยวของเหลาเสื่อและเรื่องหญิงคนชั่วของ ก.สุรางคนางค์นั้น ตัวเอกในผลงาน นวนิยายทั้งสองเรื่องต่างก็เป็น โสเภณี ดังนั้นการวิเคราะห์เปรียบเทียบถึงผลงานการประพันธ์ดังกล่าว ที่ใช้โสเภณีเป็นแก่น ของเรื่องของนักประพันธ์ทั้งสองท่านนี้ พบว่าผลงานการประพันธ์ในด้านเนื้อหานั้น ส่วนใหญ่มีความคล้ายคลึงกันมาก เป็นต้นว่า สาเหตุของการเป็น โสเภณินั้นล้วนแล้วแต่มิใช่เป็นการสมัครใจยินยอม หากแต่เป็นเป็นผลอันสืบเนื่องมาจาก สภาวะการณ์ที่ถูกรังแก บังคับ ในขณะเดียวกันนักประพันธ์ทั้งสองท่านนี้ยังรังสรรค์บทบาทของผู้เป็นแม่ไว้อย่างแตกต่างกัน โดย สั้นเชิง สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงสภาพแวดล้อมทางสังคมในยุคสมัยนั้นๆ รวมถึงชีวิตและความเป็นอยู่ของโสเภณี ตลอดจนทัศนคติของบุคคลที่มีต่ออาชีพโสเภณีชั้นต่ำ

คำสำคัญ : จันทร์เสี้ยว หญิงคนชั่ว ภาพลักษณ์โสเภณี บทบาทแม่ วิเคราะห์ความเหมือนและต่าง

การเปรียบเทียบวัฒนธรรมการเขียนเรื่องสั้นของชื่อหม่ากงและเจิ้งซิน

ภัทรธิดา โลหะวิจิตรานนท์

บทคัดย่อ

วรรณกรรมของชาวไทยเชื้อสายจีน โดยส่วนใหญ่เน้นบอกเล่าเรื่องราวการดำเนินชีวิตของชาวจีนโพ้นทะเลในประเทศไทย นักเขียนมักใช้ภาษาจีนในการสร้างผลงานของตนเอง วรรณกรรมของชาวไทยเชื้อสายจีนนั้นนับเป็นวรรณกรรมระดับโลกแขนงหนึ่งและถือเป็นส่วนประกอบของวรรณกรรมไทย ชื่อหม่ากงและเจิ้งซินทั้งสองท่านต่างเป็นนักเขียนที่กำเนิดในประเทศไทย งานเขียนของทั้งสองมีชื่อเสียงโด่งดังทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ หากว่าทั้งสองท่านต่างก็มีความแตกต่างในงานเขียนของตนเองแม้ว่าแนวการใช้ภาษาของทั้งสองต่างมีจุดเด่นของตนเองแต่งานเขียนของทั้งสองล้วนเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมจีนอย่างเห็นได้ชัด

คำสำคัญ : ชื่อหม่ากง เจิ้งซิน เรื่องสั้น สาระสำคัญของวัฒนธรรม, แนวการใช้ภาษา, วิเคราะห์เปรียบเทียบ

*นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวรรณกรรมจีนสมัยใหม่ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

วิจารณ์ “ความทรงจำเมืองสามเมือง” ในจินตนาการของหวางอันอี

จิตตา นวลคำ

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ของข้าพเจ้าฉบับนี้ ได้ศึกษานวนิยายสี่เรื่องเกี่ยวกับสังคมเมืองสามเมืองในจินตนาการของหวางอันอี ได้แก่ นวนิยายเรื่อง “ความรักและอารมณ์ของฮ่องกง” “ความเจ็บปวดจากคามมหาสมุทร” “เพลงลับเค้นใจเรื่องยาว” และ “ความทะเยอทะยานทั่วสารทิศ” สังคมเมืองสามเมืองที่สำคัญคือสังคมเมืองเซี่ยงไฮ้ สังคมเมืองฮ่องกง และสังคมเมืองสิงคโปร์ ผ่านประวัติศาสตร์วรรณคดีของสังคมเมืองสามเมือง ได้แก่ สังคมเมืองฮ่องกง ฮ่องกงและ สิงคโปร์ ตามความเข้าใจของหวางอันอี ผู้เขียนได้เขียนผ่านความเข้าใจและซาบซึ้งใจมาเป็นจินตนาการประวัติศาสตร์ของสังคมเมืองสามเมืองที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงและได้เลือกมุมมองนี้มาศึกษาพิจารณาสองด้าน ดังนี้

ด้านหนึ่ง ศึกษาถึงคุณค่าทางวรรณคดี นวนิยายของหวางอันอี การแผ่ขยายขั้นตอนของนวนิยายองค์ประกอบ ความรู้สึกของลักษณะการเขียน ท่าทางที่อวดดี ความกล้าหาญ พรสวรรค์ เขียนขึ้นเป็นรูปร่างของบุคคลล้วนมีสภาพ เหตุการณ์และช่องว่างของสังคมเมืองขึ้นและและยังคงดำรงอยู่อย่างกว้างใหญ่ไพศาล ประวัติศาสตร์ของสังคมเมืองและจินตนาการ ได้สร้างสรรค์อุปนิสัยของแต่ละบุคคล แผ่ขยายผ่านการเขียนเล่นสำบัดสำนวนในการบรรยายเรื่องราวต่างๆ

อีกด้านหนึ่งวรรณคดียังแยกไม่ออกจากความเป็นจริงอย่างไรก็ตามประจักษ์การณ์ทางด้านวรรณคดีล้วนทำให้เกิดคุณค่าและความหมายที่จะต้องสอดคล้องกับกับสภาพการณ์ความเป็นจริงที่หลีกเลี่ยงไม่พ้นอย่างแน่นอน หวางอันอีพรรณนาเกี่ยวกับเมืองสามเมือง ไม่ว่าจะเป็นความเศร้าโศก ความปิติยินดี หรือความกลัดกลุ้มใจ ล้วนให้ความสว่างทางปัญญาและประวัติศาสตร์ที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงและทำให้ได้นำกลับมาคิดทบทวนในลักษณะทางประวัติศาสตร์ ทำให้เราได้เข้าใจในทุกแง่มุมถึงการดำรงชีวิตในทุกๆด้านที่สามารถเลือกได้หรือมีอาจเลือกได้จากสังคมเมือง ความเพ้อฝันกลับสภาพที่ปรากฏเป็นจริงของสังคมเมือง ความลำบากเหน็ดเหนื่อยที่อยู่เบื้องหลังของความโอ้อ่าหรรษาแต่เพียงเปลือกนอกเสนอให้เรายังคงได้เห็นถึงสภาพที่สอดคล้องกับความเป็นจริงในปัจจุบัน

หวางอันอีเขียนถึงเมืองสามเมืองไม่ใช่เป็นเพียงแค่ล่อยๆก้าวไปที่ละก้าวที่ละก้าวเท่านั้น แต่กลับเป็นการเขียนโดยผ่านวิธีการ จัดเอาช่องว่างของสังคมเมืองนำมารวบรวมใหม่ จัดทำเป็นการสร้างและปฏิรูปสังคมเมืองเสียใหม่ ไม่อ้างอิงตามสภาพการณ์ที่เป็นมา แต่กลับอ้างอิงเอาตามสภาพการณ์ความรู้สึกที่รับผิชอบของตนเองมาเขียน ผู้นำเขียนเอาช่องว่างของสังคมเมืองมาเขียนและจัดทำใหม่ ทำให้ผลิตเป็นบรรยากาศด้านวรรณกรรมที่แตกต่างกัน สังคมเมืองเซี่ยงไฮ้ไม่เพียงแต่เป็นค่ายกักกันความเลวร้ายที่ทำการค้าขายเพื่อหวังให้ได้มาซึ่งเงินตราเท่านั้น แต่ยังคงพึงจิตใจที่มีมโนธรรมจากสังคมของการทำงานอีกด้วย สังคมเมืองสิงคโปร์ในงานเขียนของนักเขียนแล้ว มิใช่เป็นเมืองแห่งสวนดอกไม้ในจินตนาการของหวางอันอีนั้นกลับเป็นเมืองแห่งหลุมฝังศพที่ใหญ่ที่สุดอีกด้วย ยังเป็นทะเลที่เต็มไปด้วยซากศพของปลาฉลาม ทะเลในสิงคโปร์ก็เช่นกันเต็มไปด้วยซากกระดูกอันนับไม่ถ้วน หมู่เกาะในมหาสมุทรแห่งนี้นับว่าเป็นหลุมฝังศพที่ใหญ่มากตามจินตนาการของหวางอันอี สังคมเมืองเซี่ยงไฮ้ในผลงานเขียนของนักเขียนมีมากมายหลากหลาย ที่หวนระลึกถึงเรื่องในอดีตที่ผ่านมาของสังคมเมืองเซี่ยงไฮ้ ที่เต็มไปด้วยความทะเยอทะยานและความรู้สึกที่ปวดร้าวใจ สังคมเมืองเซี่ยงไฮ้สมัยใหม่

คือสังคมงโใช้ร่วมสมัยที่เป็นระเบียบเรียบร้อย ในนั้นยังเปรียบเสมือนน้ำแข็งที่เย็นยะเยือกดั่งชั้นของน้ำแข็งในตู้เย็นราว
กระนั้น

ช่วงระยะเวลาการเจริญเติบโตไปอย่างรวดเร็วของสังคมเมืองในประเทศจีน หนังสือวรรณกรรมเกี่ยวกับเมืองใน
ยุคสมัยใหม่กลายเป็นอาณาจักรของการศึกษาวิจัยของการเปรียบเทียบที่มีชีวิตชีวา มีนักวิชาการไม่น้อยที่วิเคราะห์แยกแยะ
ได้อย่างลึกซึ้ง วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ใช้พื้นฐานนี้ดำเนินการเขียนวิเคราะห์แยกแยะนวนิยายตามจินตนาการเกี่ยวกับสังคมเมือง
สามเมืองของหวางอันอี่ผ่านการวิเคราะห์แยกแยะอย่างสร้างสรรค์และเปิดแสดงให้ทราบถึงทฤษฎีและคุณค่าทางวรรณคดี
ข้าพเจ้าหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการวิเคราะห์และวินิจฉัยแยกแยะของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะสามารถเปิดมุมมองอีกมุมมองหนึ่ง
ของนักอ่านวรรณกรรมที่แตกต่างกันไปได้อีกด้วย

คำสำคัญ : เมืองในจินตนาการ นวนิยายความทรงจำสามเมือง หนังสือเกี่ยวกับเมือง สภาพความเป็นจริงของเมือง หวางอันอี่

---

*นักศึกษปริญาโท สาขาวรรณกรรมจีนสมัยใหม่ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

การเปรียบเทียบวรรณกรรมเรื่อง “บ้าน” ของปาจิณกับเรื่อง “แลไปข้างหน้า”

ของศรีบูรพา

นิศาชล เมษายานันท์ 李麗玲

บทคัดย่อ

ตั้งแต่สมัยโบราณกาลมา จีน-ไทย สองประเทศมีประวัติศาสตร์การติดต่อไปมาหาสู่กันอย่างฉับพลันที่มีตรมายาวนาน ด้วยความสัมพันธ์และความรู้สึกอย่างฉับพลันที่มีตรของประชาชนทั้งสองประเทศที่สืบทอดกันมาตั้งแต่สมัยโบราณกาลมา ในด้านของวรรณกรรมนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งนิยายโบราณของจีนได้เผยแพร่มายังประเทศไทยโดยการแปลเป็นภาษาไทย ปัจจุบันนิยายไทยจำนวนมากไม่น้อยเช่นกันที่ได้แปลเป็นภาษาจีนและได้รับการชื่นชมคุณค่าของผลงาน ไม่ว่าจะอย่างไรก็ตาม การแลกเปลี่ยนและการศึกษาเปรียบเทียบด้านวรรณกรรมไทย-จีนนั้นยังถือว่ามีความไม่มาก ซึ่งเป็นหัวข้อที่ยังสามารถศึกษาค้นคว้าได้อีกมากมาย

บทความวิจัยนี้ได้อธิบายถึงการศึกษาข้อแตกต่างและเปรียบเทียบสภาพของสังคมหรือประเทศและโครงสร้างวัฒนธรรมทางด้านจิตใจของชาวไทยและชาวจีน โดยศึกษาจากวรรณกรรมเรื่อง “บ้าน” ของปาจิณกับเรื่อง “แลไปข้างหน้า” ของศรีบูรพา

คำสำคัญ : นิยายไทย-จีน การศึกษาเปรียบเทียบ ปาจิณ ศรีบูรพา

การศึกษาวิจัยแนวความคิดและผลงานการประพันธ์ของศาสตราจารย์ พลตรีหม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช นักประพันธ์ไทยผู้มีชื่อเสียง

ประวิทย์ รัตนเจดศิริ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาแนวความคิดและผลงานการประพันธ์ของศาสตราจารย์ พลตรี หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช นักประพันธ์ไทยผู้มีชื่อเสียง ที่มีจุดเด่น เช่น อุดมการณ์ด้านการเมืองการปกครอง อุดมการณ์ด้านเศรษฐกิจ แนวความคิดด้านสังคมและการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยจากผลงานการประพันธ์นวนิยายต่างๆ เพื่อสะท้อนถึงอุดมการณ์และผลงานการประพันธ์ที่มีประโยชน์ต่อสังคมไทยและต่างประเทศ

การวิจัยนี้ได้ใช้ทฤษฎีต่างๆ เช่น ทฤษฎีการเมืองการปกครองจากระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์เปลี่ยนเป็นระบอบประชาธิปไตยโดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และทฤษฎีทางสังคมจากระบบศักดินาเปลี่ยนเป็นระบบทุนนิยม เพื่อเป็นแบบอย่างการศึกษาวิจัยที่ดีที่สุด โดยแยกประเภทและสรุปหัวข้อด้วยเหตุผลทั้งแนวความคิดและผลงานการประพันธ์นำมาวิเคราะห์ตรงตามความจริงมากที่สุดเป็นภาพสะท้อนของผู้ประพันธ์ในด้านความงามรู้ความสามารถที่นำมาเปรียบเทียบแนวคิดในผลงานการประพันธ์

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นถึงศาสตราจารย์ พลตรี หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช นักประพันธ์ผู้มีชื่อเสียงเขียนวรรณกรรมที่โดดเด่นมีคุณค่า เป็นนักการเมืองระดับผู้นำประเทศ นักเศรษฐศาสตร์และศิลปินแห่งชาติได้เป็นแบบอย่างที่ดีต่อชนรุ่นหลัง

จากข้อมูลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ถือประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัยงานประพันธ์ของศาสตราจารย์ พลตรี หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช ด้านภาษาจีนในอนาคตต่อไป

คำสำคัญ: อุดมการณ์ ผลงานการประพันธ์ เมืองกรุงศรีอยุธยา การเมืองและวัฒนธรรม ความศรัทธาของสังคม

วิเคราะห์ภาพลักษณ์ภายใต้ปลายปากกาของเจิ้งซิน

พินทิตย จิ่งจ๋าเรียวจิง 庄秀琴

บทคัดย่อ

ภาพลักษณ์ของสตรีภายใต้ปลายปากกาของเจิ้งซินมีทั้งสตรีที่อนุรักษ์วัฒนธรรมและสตรีสมัยใหม่ซึ่งมีจุดเหมือนคือ การดำรงชีวิตในสังคมที่หลากหลายวัฒนธรรมและมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวสะท้อนให้เห็นความแตกต่างของวิถีชีวิต ประสพการณ์และแนวคิดของสตรีเหล่านั้น

*นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวัฒนธรรมจีนสมัยใหม่ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

การศึกษาเกี่ยวกับโศกนาฏกรรมของเจาอวี่

มาลี กิตติวเรช 周丽

บทคัดย่อ

เจาอวี่เป็นนักเขียนบทละครในศตวรรษที่ 20 ที่มีชื่อเสียงของจีน งานประพันธ์ของเจาอวี่ได้รับอิทธิพลทางด้านศิลปะการเขียนและแนวคิดของนักประพันธ์ชาวจีนและชาวต่างประเทศมากมายโดยหล่อหลอมเข้าเป็นหนึ่งเดียว ผลงานการประพันธ์ของเจาอวี่เป็นการผสมผสานวัฒนธรรมจีนเข้ากับปมเนื้อหาแห่งพลังศรัทธาดั้งเดิมและความเชื่อในพระเยซูคริสต์ถ่ายทอดและสร้างสรรค์เป็นผลงาน โศกนาฏกรรมแห่งชีวิต โศกนาฏกรรมที่ปรากฏในบุคลิกตัวละคร โศกนาฏกรรมในการดำรงตน โศกนาฏกรรมแห่งสังคมที่ที่โคจรภายใต้ฝัน โลกแห่งโศกนาฏกรรมอันซับซ้อนและหลากหลาย ผลงานการประพันธ์เหล่านี้แสดงให้เห็นถึงทัศนะของนักเขียนที่มีต่อการดำรงตนของมนุษย์ชาติ ที่ถ่ายทอดเป็นรูปธรรมมีภาพลักษณ์ความแท้จริงของสังคม เป็นลักษณะงานประพันธ์ที่แปรโฉมจากรูปแบบการประพันธ์ประเภทโศกนาฏกรรมดั้งเดิมของจีนให้มีเอกลักษณ์พิเศษในอีกรูปแบบหนึ่งจนได้มีชื่อเสียงเป็นอย่างมาก

คำสำคัญ : บทละครของเจาอวี่ โศกนาฏกรรม ความเข้าใจที่มีมาตั้งแต่เดิม รูปแบบ

*นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวัฒนธรรมจีนสมัยใหม่ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

การเปรียบเทียบการประพันธ์นวนิยายเรื่อง จินตัวจิ๋ว (บันทึกตรวนทอง)

กับเรื่องข้างหลังภาพ

ศนิชา ทศสว่างคุณ 郑睿

บทคัดย่อ

นักเขียนแต่ละคนและลักษณะนิสัยของตัวละคร ได้อย่างลึกซึ้ง ฉาวซีเถี่ยวตัวละครในเรื่อง “บันทึกตรวนทอง” (จินตัวจิ๋ว) ของจางอ้ายต่างมีแนวความคิดเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของสตรีที่แตกต่างกันไป ผลงานในการพรรณนาภาพลักษณ์แนวโสกนาฏกรรมจำนวนไม่น้อยที่ประสบความสำเร็จนั้นมักจะสร้างความประทับใจให้แก่ผู้อ่านและเปิดโปงสภาพสังคมด้านโสกนาฏกรรม แนวคิดด้านจริยธรรม ฐานะทางสังคมซึ่งเป็นนักเขียนวรรณกรรมจีนสมัยใหม่กับกิริตตัวละครในเรื่อง “ข้างหลังภาพ” ซึ่งเป็นผลงานชิ้นแรกของศรีบูรพา ผู้วางรากฐานงานวรรณกรรมสมัยใหม่ของไทย ต่างได้สร้างภาพโสกนาฏกรรมของสตรีในผลงานเขียนไว้แตกต่างกัน

บทวิจัยนี้เป็นการวิเคราะห์ความเหมือนและข้อเด่นของภาพลักษณ์สตรีในนวนิยายสองเรื่องดังกล่าว โดยหยิบยกภาพลักษณ์ทางวรรณคดีของสตรีจากผลงาน ผลให้เห็นถึงโสกนาฏกรรมของตัวละครทั้งสองที่สะท้อนแนวคิด จริยธรรม คตินิยม ศีลธรรมจรรยาทางชนชั้น และพร้อมวิเคราะห์ความแตกต่างของลักษณะเด่นทางวรรณกรรม และพรรณนาภาพลักษณ์สตรีที่ประจบโสกนาฏกรรมในวรรณกรรมไทยและวรรณกรรมจีน ภายใต้วัฒนธรรมที่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: มุมมองการประพันธ์ มุมมองการเล่าเรื่อง ภูมิหลังทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน กลวิธีการประพันธ์

*นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวรรณกรรมจีนสมัยใหม่ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

มองวิวัฒนาการสังคมไทยจากนวนิยาย เรื่อง “สี่แผ่นดิน”

ศุภพร มกรานุกฤษ 莫圣镁

บทคัดย่อ

นวนิยายเรื่อง “สี่แผ่นดิน” เป็นผลงานยอดเยี่ยมของพลตรี หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช ผู้เขียนได้จินตนาการตัวละครให้มีบุคลิกลักษณะและบทบาทที่แตกต่างกันไป เพื่อสะท้อน ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม และชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคมไทย ตลอดจนเบื้องหลังการเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์และการเมืองการปกครองไทยเมื่อครั้งถูกอิทธิพลชาวตะวันตกแผ่ขยายเข้าสู่ประเทศไทยตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) จนถึงสิ้นสมัยแผ่นดินพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล (รัชกาลที่ 8) โดยการนำเอาวิถีชีวิตและชะตากรรมของตัวละครเอก “แม่พลอย” เป็นตัวนำของนวนิยายไปสู่เหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในยุคสี่แผ่นดิน

ด้วยคุณประโยชน์ของนวนิยายเรื่อง “สี่แผ่นดิน” ที่มีต่อสังคมไทยซึ่งเป็นแบบอย่างวรรณกรรมอันทรงคุณค่าทางปัญญา ซึ่งให้ทั้งความบันเทิงและความรู้เกี่ยวกับสังคมและประวัติศาสตร์ไทยในภาพกรลุ่มสลวยของสังคมระบอบศักดินา และการปกครองระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ รวมทั้งการพัฒนาไปสู่ระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

จากการวิเคราะห์นวนิยายเรื่อง “สี่แผ่นดิน” เห็นได้ว่า ความสำเร็จอันยิ่งใหญ่ของผู้ประพันธ์ พลตรี หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช อยู่ที่การใช้ศิลปะในการสร้างตัวละครให้มีบทบาทเข้มข้น สามารถสะท้อนภาพต่างๆ ได้อย่างชัดเจน

เหตุการณ์และการเปลี่ยนแปลงต่างๆ นี้ เป็นเรื่องที่ประวัติศาสตร์ต้องจารึกไว้ เพื่อเป็นสิ่งที่อนุชนรุ่นต่อมาได้ทราบ แต่สิ่งที่ประวัติศาสตร์ไม่ได้จารึกไว้ก็คือ รายละเอียดเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ตลอดจนความคิดเห็นของคนที่ต้องประสบกับเหตุการณ์ของการเปลี่ยนแปลงนั้นๆ เพราะรายละเอียดเล็กๆ น้อยๆ แห่งชีวิต ย่อมเป็นมูลฐานของความคิดเห็น และทำให้บุคคลเกิดปฏิกิริยาแตกต่างกันไป ในเมื่อเหตุการณ์หรือการเปลี่ยนแปลงใดๆ มากกระทบตัวเราก็จะสามารถเข้าใจ และแยกแยะได้ ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้เขียนจึงมีเจตนาที่จะให้นวนิยายเรื่อง “สี่แผ่นดิน” เป็นที่รวบรวมรายละเอียดเบื้องต้นหลังประวัติศาสตร์ต่างๆ เหล่านี้ไว้อีกด้านหนึ่ง

ถ้าจะเปรียบเหตุการณ์สำคัญๆ ที่เกิดขึ้นนั้นเป็นสายโคจรบนผืนฟ้าลายไทยแล้ว ผู้ประพันธ์มีเจตนาให้หนังสือเรื่อง “สี่แผ่นดิน” เป็นลายประกอบเพื่อจะได้ทำผ้ายลายผืนนั้นให้มีลวดลายเต็มขึ้น และวิจิตรพิสดารยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: การดำรงชีวิตในพระราชวัง ครอบครัวผู้ดี วิวัฒนาการประวัติศาสตร์ ชะตาชีวิต

กลืนอายุวัฒนธรรมท้องถิ่นในบทร้อยแก้ว ของชื่อหม่ากง

สรากร สุขไทย 黄文强

บทคัดย่อ

งานประพันธ์ของชื่อหม่ากงที่โดดเด่นมี 3 ด้านคือ บทวรรณกรรมร้อยแก้ว บทปกิณกะ และนวนิยาย ผู้ที่ศึกษาผลงานร้อยแก้วของชื่อหม่ากงต่างก็มีความเห็นว่าแม้ว่าชื่อหม่ากงได้ประพันธ์ผลงานไว้หลากหลายด้านก็ตามผลงานด้านที่ทำให้ชื่อหม่ากงโดดเด่นอยู่ในตำแหน่งสำคัญของทำเนียบนักประพันธ์จีนในไทยนั้นก็คือผลงานการประพันธ์ด้านบทร้อยแก้วผลงานรวมเล่มบทร้อยแก้วของชื่อหม่ากงได้แก่ <<ชิงเฟิงซุ่ยใจเหมาเจียงซาง>> และ <<จิ้นไ้จู๋เหยียนจง>> หลังจากนั้นก็ได้ตีพิมพ์บทร้อยแก้วอีกสองเล่ม คือ <<หมิงเหยวี่ซู่จงไหล>> และ <<ชื่อหม่ากงซ่านเหวินเสวี่ยน>> บทประพันธ์ร้อยแก้วที่กล่าวมานี้ครอบคลุมถึงผลงานการประพันธ์บทร้อยแก้วของชื่อหม่ากงทั้งหมดก็ว่าได้ ด้วยผลงานร้อยแก้วที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวและโดดเด่นเป็นพิเศษซึ่งปรากฏอยู่ในหัวข้อเรื่องในการประพันธ์บทร้อยแก้วนั้นล้วนมีกลิ่นอายของความอาลัยคิดถึงต่อบ้านเกิดเมืองนอนที่ประเทศจีน อีกทั้งมีกลิ่นอายของวัฒนธรรมท้องถิ่น (ไทยและจีน) ที่แฝงอยู่ในบทประพันธ์อีกด้วย

คำสำคัญ : ชื่อหม่ากง วรรณกรรมชาวจีน โป้นทะเล วัฒนธรรมท้องถิ่น ลักษณะเฉพาะตัว

การอนุรักษ์และสืบทอดโขนสดเด็ก (ศิลปะแบบลูกผสม) กับแนวคิด

ในการต่อต้านยาเสพติด โดย ครูวิก จิมพลี แห่งเมืองปากน้ำ

จรรยาวัฒน์ โลหะพูนตระกูล

บทคัดย่อ

โขนสด เป็นศิลปะการแสดงที่เกิดขึ้นในช่วงสงครามโลก โดยเป็นศิลปะการแสดงที่ผสมผสานและประยุกต์มาจากศิลปะการแสดงราชสำนักที่มีมานานและศิลปะการแสดงท้องถิ่นหลายประเภท ได้แก่ โขนหนังตะลุง ลิเกและละครชาตรี จนมีลักษณะเฉพาะที่น่าสนใจ ในปัจจุบัน โขนสดเด็กของครูวิก จิมพลีเป็น โขนสดที่แสดงโดยเด็กๆ ทั้งหมดในชุมชนที่มีอายุ 4-12 ปี โดยมีเป้าหมายเพื่อเป็นการสืบสานศิลปวัฒนธรรมไทย และร่วมกันต่อต้านยาเสพติดไม่ให้แพร่ระบาดเข้าไปในกลุ่มชุมชน จัดเป็นการผสมผสานแนวคิดในการอนุรักษ์ศิลปะการแสดงท้องถิ่น ซึ่งเป็นแนวคิดทางวัฒนธรรมกับแนวคิดการต่อต้านยาเสพติด ซึ่งเป็นแนวคิดด้านการพัฒนาสังคม ต่อมาแนวทางดังกล่าวได้แพร่ขยายไปในโรงเรียน และหน่วยงานในท้องถิ่นต่างๆก็ให้การสนับสนุน จัดตั้งเป็นศูนย์ฝึกหัดโขนสดเพื่ออนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยและต่อต้านยาเสพติด

คำสำคัญ : โขนสด โขน หนังตะลุง ลิเก ละครชาตรี

*อาจารย์สาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ก่อนจะมาเป็นโขนสด

รูปแบบศิลปะการแสดงของไทย แบ่งได้ 2 ระดับคือ ศิลปะการแสดงระดับท้องถิ่นหรือของชาวบ้านทั่วไป เช่น โขนสด ลิเก เพลงอีแซว ลำตัด หมอลำ และศิลปะการแสดงของราชสำนัก ได้แก่ ศิลปะการแสดงที่อยู่ในพระบรมราชูปถัมภ์ ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว หรือพระอุปถัมภ์ของพระบรมวงศ์ ซึ่งจะมีนาฏศิลป์ประเภท โขน ละครใน เป็นต้น

โขน จัดเป็นศิลปะการแสดงชั้นสูง ที่มีความวิจิตรงดงามเป็นอย่างมาก จัดเป็นวัฒนธรรมในราชสำนักที่มี วิวัฒนาการมายาวนานตั้งแต่สมัยอยุธยาจนถึงปัจจุบัน มีรูปแบบและวิธีการแสดงเปลี่ยนไปตามยุคสมัย แต่ยังคงเอกลักษณ์ ของโขนไว้ได้ ทั้งนี้ การแสดงโขนนิยมแสดงเรื่องรามเกียรติ์ ขณะที่การแสดงโขนสดเป็นศิลปะการแสดงพื้นบ้านที่เกิดขึ้น ภายหลังจากการแสดงโขนสดนั้น กรมศิลปากรไม่จัดอยู่ในประเภทของโขน แต่เป็นการแสดงที่ผสมผสานทางวัฒนธรรม และปรับเปลี่ยนมาจากการแสดงโขนให้เรียบง่ายขึ้นเป็นแบบชาวบ้าน ลดแบบแผนบางอย่างลงทั้งท่ารำ การแต่งกาย การขับ ร้อง คำพากย์ โขน หน้าตะลุง และลิเก โดยผู้แสดงเป็นผู้พูดเจรจาเอง และไม่ต้องสวมหัวโขนคลุมหน้า (สำนักงาน คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.2542. : ออนไลน์)

นอกจากนี้ โขนสดยังมีลักษณะการขับร้องคล้ายกับละครชาตรี ที่มีคำร้องที่กระชับเร็วกว่าการร้องลิเกที่เน้นการ โชว์น้ำเสียง คำร้องและลีลาการเต้น รวมถึงการใช้ “โขน” ให้จังหวะ ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีหลักในการให้จังหวะของละคร ชาตรี (พรหมศิริ แจ่มอรุณ. 25 มิถุนายน 2552 : สัมภาษณ์) รวมถึงการแสดงโขนสดจะสวมหัวโขนปิดแค่หน้าผากและเปิด หน้าไว้ทำให้โขนมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่แตกต่างไปจากการแสดงโขนตามแบบอย่างวัฒนธรรมหลวงหรือวัฒนธรรมใน ราชสำนัก

โขนสด ศิลปะการแสดงแบบลูกผสม

จากงานศึกษาของเฉลิมชัย ภิรมณ์รักษ์ (2545) เรื่อง โขนสดคณะสังวาลเจริญยิ่ง พบว่า การแสดงโขนสด แต่เดิม เรียกว่าหนังสด ปรากฏหลักฐานในปี พ.ศ. 2474 โดยนายท่าน เหล่าอุดม ซึ่งเป็นคนจังหวัดชลบุรี มีอาชีพนักแสดงแก้บน ได้ เห็นคนเมาสุราร้องเพลงประพาททางเดินแบบหนังตะลุง เดินอยู่ในงานศพ จึงได้คิดนำมาประกอบการแสดงของตน จึงเป็น ที่มาของโขนสดที่มีการแสดงด้วยการเลียนแบบท่าเดินของหนังตะลุงสืบมา

ภายิต จิตรภษา สิงหาคม (2534) ได้กล่าวถึงที่มาของโขนสดในวารสารศิลปวัฒนธรรมเรื่อง “ทักท้วง” ถกเถียง โขนแห่งเป็นอย่างไร? โดยกล่าวถึงคำบอกเล่าของครูผู้ใหญ่ที่เล่าถึงที่มาของโขนสดว่าแต่เดิมนั้น มีการเชิดหนังที่เรียกว่า หนังตะลุงและหนังใหญ่มาก่อน ต่อมา พ.ศ. 2470 ทางจังหวัดระยองมีคนี่อุตริคิดเล่นหนังตะลุงโดยไม่ใช้ตัวหนัง แต่ใช้คนเดินแทนโดยไม่ใส่เสื้อ แต่เขียนหัวเป็นลวดลายแทน ทั้งเขียนลายบนแบบในตัวลิง เขียนหน้าลายยักษ์ จึงเรียกกันว่าหนังสด โดยหนังสดของระยองนี้ จะเล่นกันเฉพาะในเทศกาลงานบุญของหมู่บ้านเท่านั้น ต่อมาพบว่าภายหลังสงครามเลิกการทหารของท่าเรือคลองเตย ได้มาติดต่อขอเช่าเครื่องดนตรีจากคณะแสดงที่ภายิตสังกัดอยู่ เพื่อนำไปเล่นที่จังหวัดระยอง โดยให้เหตุผลที่เช่าเฉพาะเครื่องดนตรีว่า พวกเขาเป็นคนระยอง สามารถเล่นหนังสดกันได้ทุกคน และเมื่อนำเครื่องดนตรีไปส่งก็พบว่า คนระยองเล่นหนังสดกันเป็นทุกคนดังคำที่บอก

ต่อมาประมาณ พ.ศ. 2475 นายชื่น บุญเฟื่องฟู มีบ้านอยู่ที่พระโขนง ได้ไปเอาหนังสดของ ชาวระยองมา 2 คน คือ นายเจือ กับ นายจรูญ มาฝึกหัดให้เด็กแถววัดสะพาน พระโขนง โดยนายเจือ เป็นครูยักษ์ นายจรูญเป็นครู พระ – ลิง และรับเล่นในงานทั่วไป ใช้ชื่อคณะหนังสดว่า คณะบุญเฟื่องฟู ซึ่งเป็นคณะหนังสดคณะแรกที่เป็นหนังสดอาชีพ และได้สันนิษฐานถึงที่มาของหนังสดว่ากลายเป็นโขนสดนั้นสืบเนื่องจากใน ราว พ.ศ. 2485 นายละเมียดบุญเฟื่องฟู ลูกชายเจ้าของคณะซึ่งไม่ทราบว่าเป็นอย่างไร ได้เปลี่ยนป้ายหน้าบ้านกับจากที่แสดง จากหนังสด เป็น โขนสด จึงได้กลายเป็น โขนสดนับแต่นั้นมา แต่ในภาษาพูดของชาวบ้านทั่วไป เมื่อพูดถึง โขนสด ก็ยังใช้คำเรียกว่า “หนัง” กันอยู่ เช่น ไปเล่นหนังที่ไหน เมื่อไหร่ เป็นต้น “หนัง” ที่ว่านี้คือการไปแสดงโขนสดนั่นเอง

ภายิต จิตรภษา ในฐานะที่เคยเล่นหนังสดอยู่คณะบุญเฟื่องฟูที่วัดสะพาน ได้ระบุถึงคณะหนังสดที่เกิดขึ้นไปๆกันกับคณะบุญเฟื่องฟูในคอนนั้นมึคณะครูชู ชลประทีป ต่อมานายชีพ บุตรของนายชู ได้รับสืบทอดคณะหนังสดต่อมา และใช้ชื่อคณะว่าสังวาลเจริญยิ่ง ซึ่งตั้งอยู่ในพระโขนงในถิ่นเดียวกัน นอกจากนี้ภายิต ยังได้กล่าวถึง โขนสดคณะสังวาลเจริญยิ่งว่าเกิดขึ้นมาภายหลังและเคยเป็นคณะเล็ก่มาก่อน โดยนายลวิต ศิษย์ของโขนสดคณะบุญเฟื่องฟู เป็นครูสอนให้แก่คณะสังวาลเจริญยิ่ง

สุวรรณี อุดมผล (ม.ป.ป.) ได้กล่าวไว้ในวรรณกรรมการศึกษาว่า การแสดงโขนสดเป็นการแสดงที่เกิดขึ้นในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลงใหม่ๆ โดยอ้างถึงคำกล่าวของ นายปัญญา นิตยสุวรรณ ที่บอกว่าผู้ริเริ่มการแสดงโขนสดเป็นครั้งแรกคือ นายพูน เรื่องนนท์ ที่แสดงให้พระยาภักดี นครเศรษฐ์ (เลิศ เศรษฐบุตร) ชม และเดิมเรียกการแสดงโขนสดว่า หนังสด เพราะเป็นการแสดงที่ใช้คนจริงๆ ทำท่าเลียนแบบหนังตะลุง แทนที่จะใช้ตัวหนังซึ่งเป็น “หนังแห้ง” แต่เนื่องจากคำว่า “หนังสด” เป็นคำแสลง ซึ่งมีความหมายไม่ดีนัก ในภายหลังจึงได้เปลี่ยนชื่อเป็น โขนสด เพราะลักษณะการแสดงคล้ายโขน และยังได้กล่าวถึงความแตกต่างของบทรที่ใช้แสดงระหว่างโขนสดกับโขน โดยโขนสดใช้บทพูดที่เป็นร้อยแก้ว บทร้องแต่งเป็นกลอน บทพากย์บางตอนเป็นร่ายยาว บางตอนก็แต่งเป็นกาพย์เหมือนโขน

กล่าวได้ว่าที่มาของโขนสดนี้ แม้จะมีแหล่งที่มาของโขนสดแตกต่างกันไปตามการบอกเล่า แต่พอสรุปได้ว่าช่วงเวลาการเกิดขึ้นของโขนสด ในราวปลายรัชกาลที่ 7 โดยเป็นการแสดงระดับท้องถิ่นที่มีการรับและปรับเปลี่ยนศิลปะการแสดงบางแขนงมาประยุกต์เข้าด้วยกัน และผู้ที่เกี่ยวข้องกับกำเนิด โขนสดล้วนเป็นศิลปินในศิลปะการแสดงบาง

แขนงมาก่อน และศิลปะการแสดงของท้องถิ่นต่างๆ ล้วนเกิดจากผสมผสานตามลักษณะของการเคลื่อนย้ายของกลุ่มคน จึงทำให้เกิดการรับและปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างกันในช่วงเวลาใกล้เคียงกันตามสมัยนิยม แต่เนื่องจาก โขนเป็นศิลปะการแสดงชั้นสูงที่มีความซับซ้อน จึงได้มีการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับวัฒนธรรมการแสดงของท้องถิ่น จนก่อรูปก่อร่างและมีลักษณะเฉพาะจนกลายเป็น โขนสดในเวลาต่อมา

ทั้งนี้ จากข้อมูลที่ศึกษา มีข้อสรุปที่ตรงกันว่า การแสดงโขนสดเป็นการผสมผสานการแสดงต่างๆ เข้าด้วยกันจนมีลักษณะเฉพาะที่น่าสนใจยิ่ง คือ การพากย์ การแต่งกาย ซึ่งคล้ายกับการเล่น โขนที่เป็นศิลปะการแสดงของราชสำนัก และท่วงท่าที่แสดงซึ่งเด่นแบบกุ่มๆเงยๆและการร้องที่ใช้สำเนียงแบบหนังตะลุง ซึ่งเป็นการแสดงพื้นบ้านของชาวไทยภาคใต้ แต่การเดินเรื่องกระชับรวดเร็ว เน้นตลกขบขัน และมีการร่ายรำเหมือนกับลิเก แต่ลักษณะการร้องเร็วกระชับกว่ารวมถึงการใช้เครื่องดนตรี “โขน” คล้ายกับละครชาตรีของภาคกลาง

ด้วยเหตุนี้จึงกล่าวได้ว่า การแสดงโขนสดเป็นการแสดงพื้นบ้านของไทยที่ได้รับอิทธิพลหรือแบบอย่างจากวัฒนธรรมหลวงคือการแสดงโขน และมีการผสมผสานกับศิลปะการแสดงของท้องถิ่นจากภูมิภาคต่างๆ อย่างเรียบง่ายและเหมาะสมกับสภาพทางสังคม ที่สะท้อนให้เห็นภูมิปัญญาในการสร้างสรรค์ศิลปะการแสดงในระดับท้องถิ่น ได้เป็นอย่างดี

โขนสดเด็ก แห่งเมืองปากน้ำ

กับแนวคิดอนุรักษ์ศิลปะการแสดงพื้นบ้าน

และแนวคิดการต่อต้านยาเสพติด

ปัจจุบัน โขนสดได้รับความนิยมน้อยลงตามสภาพสังคมสมัยใหม่ที่มีสิ่งบันเทิงต่างๆ มากขึ้น อีกทั้งการสืบทอดศิลปะการแสดงของไทยบนคตินิยมที่มักสืบทอดในหมู่ลูกหลานและคนสนิท ซึ่งส่งผลต่อการสืบทอดที่ไม่แพร่หลาย ดังนั้นปัจจุบันมีคณะโขนสดเหลืออยู่จำนวนไม่มากนักและส่วนใหญ่เป็นคณะโขนสดที่แสดงโดยผู้ใหญ่เกือบทั้งหมด หรือมีบ้างที่มีเด็กๆ ร่วมแสดงกับผู้ใหญ่

ทั้งนี้ มีคณะโขนสดที่แสดงโดยเด็กทั้งหมดอยู่คณะหนึ่ง คือ โขนสดคณะสุวิทย์ จิมพลี หรือที่ชาวบ้านเรียกทั่วไปว่า คณะครูวิก แห่งเมืองปากน้ำ ซึ่ง “เมืองปากน้ำ” คือชื่อเดิมของจังหวัดสมุทรปราการ โดยครูวิก เริ่มฝึกโขนสดให้แก่เด็กอายุตั้งแต่ 2-3 ขวบมาหลายปี จนปัจจุบันคณะโขนสดเด็กของครูวิก มีสมาชิกประมาณ 20 กว่าคน มีอายุระหว่าง 4-12 ปีและสามารถออกแสดงในงานต่างๆ ได้อย่างชำนาญ นอกจากนี้ครูวิกยังได้รับเชิญจากโรงเรียนในพื้นที่คือ โรงเรียนวัดศิระจรจะเข้าใหญ่ ให้ไปสอนการแสดงโขนสดให้แก่เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ประมาณ 200 คนในทุกสัปดาห์ โดยทุกครั้งทีครูวิก สอนการแสดงโขนสดให้กับเด็กๆ ครูวิกจะเน้นย้ำให้เห็นถึงอันตรายของยาเสพติด ด้วยเหตุนี้ ในละแวกบ้านของครูวิก จึงไม่มีปัญหาเยาวชนติดยาเสพติดเกิดขึ้น

โดยล่าสุด ครูวิก ได้รับการสนับสนุนจากโรงเรียนวัดจระเข้ใหญ่ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนในตำบลศิระชะระเข้ใหญ่ ให้จัดตั้งเป็นศูนย์ฝึกหัด โขนสดเพื่ออนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยและต่อต้านยาเสพติด ตำบลศิระชะระเข้ใหญ่ ซึ่งเป็นหนึ่งในโครงการที่ถูกก่อตั้งเพื่อเป็นการสืบสานวัฒนธรรมไทย และร่วมกันต่อต้านยาเสพติดในกลุ่มเยาวชน เพราะการฝึกหัด โขนสดทำให้เยาวชนที่มีเวลาว่าง ได้ใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ด้วยการฝึกหัด โขนสด ไม่ไปพึ่งพายาเสพติด (สมุทรปราการ. ม.ป.ป. : ออนไลน์)

สถานที่ตั้งของศูนย์ฝึกตั้งอยู่ที่หมู่ 3 ต.ศิระชะระเข้ใหญ่ กิ่ง อ.บางเสาธง จ.สมุทรปราการ โดยเข้าทางถนนบางนา-ตราดกิโลเมตรที่ 21 จะพบกับป้ายทางเข้าวัดจระเข้ใหญ่ จุดแรกที่พบคือ องค์การบริหารส่วนตำบลศิระชะระเข้ใหญ่ และเดินทางเข้าไปตามถนนอีกประมาณ 4 กิโลเมตร จะพบกับศูนย์ฝึกหัด โขนสดของครูวิก ฉิมพลี

กล่าวได้ว่า การแสดง โขนสด ถึงจะมีพัฒนาการมาไม่นาน แต่แสดงให้เห็นถึงการปรับเปลี่ยนและการผสมผสานทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นเพื่อตอบสนองต่อการอยู่ร่วมกัน ดังคำกล่าวที่ว่า วัฒนธรรมหมายถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่มนุษย์คิดประดิษฐ์ขึ้น เพื่อทำหน้าที่การตอบสนองการอยู่ร่วมกันของมนุษย์อย่างปกติสุข วัฒนธรรมจึงสะท้อนเรื่องราวความเป็นมาและศักยภาพของมนุษย์ในแต่ละกลุ่มชน ได้เป็นอย่างดี ดังเช่น กรณี “โขนสด” แห่งเมืองปากน้ำ ที่นอกเหนือจากการเป็นศิลปะการแสดงเพื่อความบันเทิงในระดับท้องถิ่นแล้ว “โขนสด” ยังถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการรวมกลุ่มเด็ก ๆ ในชุมชน เพื่อจะได้ไม่ใช้เวลาว่างไปทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้องหรือไปมั่วสุมติดยาเสพติด ซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ในสังคมไทยขณะนี้

การนำศิลปะการแสดง “โขนสด” มาใช้ในการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหของชุมชนในยุคปัจจุบันเป็นการสะท้อนให้เห็นการเชื่อมโยงระหว่างรุ่นผู้ใหญ่กับเด็กหรือเยาวชน ร่วมกับองค์กรสำคัญในท้องถิ่น เช่น โรงเรียน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อร่วมพลังในการต่อต้านการแพร่ระบาดของยาเสพติดที่กำลังรุกคืบเข้าทำร้ายเด็กและเยาวชนในชุมชนของตน จัดเป็น “การพึ่งพาตนเอง” และเป็นจุดเริ่มต้นของ “ชุมชนเข้มแข็ง” ซึ่งนับวันจะมีน้อยลง เพราะระบบทุนเป็นระบบใหญ่ที่มีส่วนอย่างยิ่งในการกัดกร่อนครอบครัวและชุมชนให้พึ่งพากันน้อยลง เพราะเป็นระบบที่ส่งเสริมให้แต่ละคนมีชีวิตอยู่ได้ด้วยกลไกบริโภคนิยมที่ตนเองไม่ได้ผลิต ผ่านบริษัท ห้างร้าน พ่อค้าคนกลาง ดังนั้น เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นในสังคมและชุมชนของตน ผู้คนจึงไม่รู้ลึกว่าปัญหานั้นส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตอยู่ของตนอย่างไร และการแก้ไขปัญหาก็ไม่ใช่น้ำที่ของตน หากแต่การไม่มีงาน ไม่มีเงิน ชีวิตความเป็นอยู่จะลำบากเพราะไม่สามารถซื้อหาสินค้าเพื่อการบริโภคได้ ทำให้ผู้คนมุ่งให้ความสำคัญกับการทำงานเพื่อหาเงินเป็นสำคัญ ทำให้สังคมขาดคนที่เข้ามาดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหส่วนรวม ชุมชนอ่อนแอมากขึ้น

การอนุรักษ์และสืบทอดศิลปะการแสดง โขนสดเด็ก โดยครูวิก ฉิมพลี แห่งเมืองปากน้ำ จัดเป็นศักยภาพของท้องถิ่นที่น่าภูมิใจปัญญาด้านศิลปะการแสดงมาเป็นเครื่องมือเพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติด ให้แก่เด็กและเยาวชนที่มาเรียน โขนสดได้รับรู้ถึงอันตรายของยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นปรากฏการณ์ที่สำคัญและแสดงให้เห็นถึงศักยภาพของบุคคลและชุมชนไทย ที่ไม่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของระบบทุนและกระแสการบริโภคนิยมทั้งหมด หากแต่ยังมีคนเล็กๆอีกหลายคนที่มีพร้อมอุทิศกำลังกาย กำลังใจ อย่างไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย เพื่อช่วยกันพัฒนาและแก้ไขปัญหายาเสพติดของคนที่หันมาอยู่มากขึ้น จึงนับเป็นตัวอย่างที่ควรกล่าวถึงและให้กำลังใจเป็นอย่างยิ่ง

บรรณานุกรม

เฉลิมชัย ภิรมณ์รักษ์. (2545) โขนสดคณะสังวาลเจริญยิ่ง. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (นาฏศิลป์ไทย)

กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พรรณศิริ แจ่มอรุณ. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, จริยาวัฒน์ โลหะพูนตระกูล เป็นผู้สัมภาษณ์ ที่มหาวิทยาลัย

หัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ. เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2552 .

ภายิต จิตรภาษา. (สิงหาคม 2534) “ทักท้วง ถกเถียง โขนแห่งเป็นอย่างไร” ศิลปวัฒนธรรม 12 (10)

หน้า 79-81.

สมุทรปราการ (ม.ป.ป.) “ศูนย์ฝึกหัด โขนสด” [ออนไลน์] แหล่งที่มา <http://www.samutprakan.net/5800/Learning/Ln44.htm>

(25 มิถุนายน 2552)

สุวรรณณี อุดมผล. (ม.ป.ป.) วรรณกรรมการแสดงของไทย. กรุงเทพมหานคร : คณะศิลปศาสตร์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2542) “โขนสด” มหรสพพื้นบ้านที่กำลังจะสาบสูญ 1”

[ออนไลน์] แหล่งที่มา : <http://axe1430317923.spaes.live.com/blog/cns!F29E0FBA>

4712E8B9!476.entry?sa=635127407 (25 มิถุนายน 2552)

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (ม.ป.ป.) มา รู้จัก “ศิลปะการแสดงของไทย” กันเถอะ

[ออนไลน์] แหล่งที่มา : [http://www.m-culture.go.th/photonews/photonews-](http://www.m-culture.go.th/photonews/photonews-detail.php?photonewscategory_id=1& photonews_id=16&lang=th)

[detail.php?photonewscategory_id=1& photonews_id=16&lang=th](http://www.m-culture.go.th/photonews/photonews-detail.php?photonewscategory_id=1& photonews_id=16&lang=th)

(9 กรกฎาคม 2552)